

Numerul 50.

Oradea-mare 12/25 decembre 1904.

Anul XL

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Capului lui Mihaiu Viteazul.

O Mihail ilustre Doamne! cine-aude, 'ntr'astă lume,
De isprăvile-ți superbe și de falnicul teu nume,
Ș-apoi vede, 'n mânăstirea din Deal, craniu-ți albit,
E coprins d'o mare jale și d'un chin nemărginit!

Cum! atât numai Românii au crezut că se cuvine,
O eroică figură! ca să facă pentru tine!
Pentru tine care-atâta strălucire aruncași,
Încât astăzi chiar cu dânsa se măndresc ai tei urmași!

Dac'ai fi trăit aiurea, la popoare mai pioase,
Oh! cu cât respect și cinste s'ar păstră a tale oase!
Ce locaș pentru odihna-ți mila lor ar fi creat,
Demn de tine și de țara ce, domnind ai ilustrat!

Înse noi credem că suntem apărați de datorie
Când am pus să se închiză capul teu într'o cutie
Ș-am permis să se 'nsemneze al teu nume glorios,
Chiar pe fruntea ta cea stântă, de vr'un cleric păcătos!

Vai! atâta nepăsare a 'ntrecut ori ce limită!
Și rușinea te cuprinde și-ți simți inima măhnită,
Când gândești că din puternici nimeni încă n'a știut
În ce chip se onorează gloriile din trecut!

Numa, 'n zile de retriste, când nevoia 'n ușe bate,
Și când sufletele toate trebuiesc îmbărbătate,
Ei și-aduc abia aminte d'al strămoșilor alai,
De eroii d'altă dată, d'un Ștefan sau d'un Mihai.

Și, 'ntrecându-se atuncea a-i slăvi ș-a-i recunoaște,
Din istorie-i desgroapă și invoac'ale lor moaște;
Apoi ora de pericol când s'a dus, iarăș remăn
Părăsite-aceste umbre, fala neamului român!

O Mihai! odinioară, când, pe calu-ți de bătae,
Cu securea ridicată, aruncând din ochi vâpae,
Ca arhangelul peirei dai navală în dușmani
Și, din goană, sburai capuri de Hasani și Caraimani;

Când, în luptele 'ndoioase, ca un vânt de vijelie,
Străbăteai oștile tale ce 'ncepeau să se mlădie,
Băgai inimă în ele, întorceai pe nevoiași
Și siliai, astfel, izbânda să se ție d'ai tei pași;

Când, în nopțile-ți, cu fruntea locuilă d'o gândire
Uriasă, visai numai a Românilor mărire,
Și puneai deja la cale acel mândru și scump plan:
Re'ntocmirea vechei Dacii de pe timpul lui Traian:

Puteai tu să crezi, o Doamne! că o zi o să sosească
Când, lipsit de frumusețea și podoaba lui firească,
Arătând tot ce cuprinde în el omul mai hidos,
Gol, uscat, rânjind într'una din măselele-i de os,

Al teu cap, capul tău sacru, dat pe mânilor de clerici,
Va fi pus în tinda unei singuraticе biserici,
Unde fără de emoții, rece și nepăsător,
Îl disecă cu privirea or-și care trecător!...

Dumnezeule! — O sfetnici ce-ați primit greaua povară
D'a-i menține de o țară priveghind această țară,
Dacă nu puteți să faceți ce s'ar cere de la voi,
Respectați măcar țerina strămoșestilor eroi!

Nu permiteți, o puternici, să se spurce cele sfinte!
Lăsați moaștele în coveșugel lăsați oasele 'n morminte!
Nu stricați odihna celor ce-au luptat și pălmit,
Și au dreptul, prin urmare, ca să doarmă liniștit!

Din bărbatul cel austri, nu dați lumii să privească
Partea goală și urită, trista partea omenească!

Tăinuți-i, dimpotrivă, ori-ce fel de slăbiciuni,
Și lăsați-i neatînse ale ei iluziuni!

O! lăsați să vedem încă pe Mihai în strălucire,
După cum ni-l reprezintă dulcea noastră 'nehipuire,
Plin de foc, cu cușma-i neagră și costumu-i legendar,
Străbătând câmpul de luptă p'un sburdalnic armăsar!

Nu mai dați clerului voe al lui craniu să deție
Și biserica s'o schimbe în muzeu d'anatomie!
Ridicați-l și 'n misterul unei cripte l-așezați,
Căci, batjocerindu-l astfel, țara chiar desonorati!

Iar tu, cap august! o țeastă venerată! prețioase
Remășițe ale unei existențe glorioase,
Ce, sub invelișul vostru, ați dat loc de adăpost
Unui suflet cum, pe lume, așa mari multe n'au fost,

O! iertați orbirea noastră, căci o zi are să vie
Când Românii, plini de simțul de respect și datorie,
Învățând prin ce se 'nalță și trăește un popor,
Vor cinsti, cum se cuvine, ilustrațiile lor!...

Ciru Oeconomu.

Lângă catafale.

Sunt câțiva ani, decând ne 'ntoarceam amândoi
Spre casă din comuna vecină, într'o duminică
după amiază. Vorbiam despre multe, dar mai ales
despre noi.

Simțiam că-ți apăsă inima un gând și că te
copleșise o durere. Și mi-ai zis, când să intrăm
în sat:

— Dragul mării, numai una nu-mi place. De-o
fi să se întâmple ceva cu noi — Doamne ferește,
dar vezi că acum suntem bătrâni — cum să vii tu
din așa îndepărtare!? Și cum să nu vii tu acasă,
decât odată într'un an de zile?

Dar te-ai dedat cu lipsa mea, or dacă nu, te-ai
dat în târg cu dorul — și-ai așteptat.

Iar când ai căzut la pat, acum e anul, nu i-ai
lăsat pe-ai tei să-mi serie, ca „să nu me 'ntristez
tocmai când și așa am bătaie destulă de cap cu
„slujba 'mpărătească“ — căci mare-ți eră nădejdea 'n
Tatăl de sus, că te va mântui, și astfel pe mine să
nu me faci părtaș, decât numai bucuriei.

În preajma Crăciunului inse, când firul de nă-
dejde ți se subțiasă, i-ai pus pe-ai casii, să scrie co-
pilului teu din depărtare, să vie să-l mai vezi odată
înainte de moarte. L-ai așteptat sculată din pat ca
să nu-i pricinuești durere prea mare — și l-ai pri-
mit cu:— „gândiam că nu te mai văd“, cu brațele
deschise, cu șiroaie de lacrimi și cu inima sfârșită
de dor.

Ai prins putere și dorința de-a mai trăi ți s'a
improspătat. Te-ai legat de viață cu tărie îndoită și
dat ți-a fost să-ți mai vezi copilul cel dus în stră-
ini, și după ce-a eșit de sub porunca 'mpăratului.

Dar când ne-am despărțit mai pe urmă, îți
perduseși și drojdia nădejzii în vr'o însănătoșare și
cuvintele din urmă ți-au fost: „N'o să te mai văd,
dragul mării, nici odată; nici odată n'o să mai
stăm de vorbă. Oiu muri mâne-poimâne, iar tu i fi
departe...“

Ce n'aș fi dat atunci, Doamne, să-ți pot da
barem numai 2—3 ani din viața mea! Tu m'ai fost
scăpat cu iubirea ta de mamă din gura morții, eu
inse n'am fost în stare să-ți ajut cu dragostea mea
de copil.

Și nu ți-ar fi fost alta dorința, decât să-ți fie
dată și ție o zi de bucurie, după truda și amarul
dintr'o viață.

Or doară asta îți e ziua aceea de bucurie!?
Or doară astăzi te simți mai ușurată și mai fericită,
de ți-e fața atât de senină și veselă, iar hainele de
sărbătoare!?

Cu gimbirul de mireasă și cu brobodenețul pe
cap, cu iia cusută cu fir și cu cele mai bune haine
— te-ai pregătit doară de nuntă!?

Mamă, mamă... de ce nu-ți mai ridici brațele,
de ce nu te trezești, că-a venit copilul teu de de-
parte!?

Iată, s'au adunat în casa ta femeile din sat —
nu te scoli să le ții de vorbă? De ce lăcrimează
toate pe rând, iar fața ta de ce nu se induioșază ca
altă dată de plânsul lor?

Toate-mi spun, că te-a chinuit dorul de copilul
teu cel mare — și iată, că-am venit să-ți împac
dorul...

Mamă, de ce s'a strins azi satul întreg în curtea
ta — și de ce cântă muzica atât de jalnic, când
fața ta n'ascunde urme de durere, când tu dormi
numai, visând fericirea copiilor tei!?

Auzi, preoții au început sfânta slujbă, iar tu nu
te scoli să-ți faci cruce și să te rogi cu cucernicie?!

„Așa este omul... când gândim că-am dobân-
dit lumea, în groapă ne sălășluim...“

*

O dorință ai mai avut, numai una. Și ți-a fost
mare și scumpă — iar azi o duci cu tine în mor-
mânt. O duci în mormânt... Dar mormânt, care
să-ți cuprindă iubirea ta de mamă, nu este. Iubirea
ta nu se va deslipi de noi, de-apururi va bate la
întrările inimilor noastre și ne va ajuta ea și până
acel, să trecem peste greul vieții.

Iubirea ta nu poate avea sfârșit, iar iubirea ta
ești tu.

Și te vom avea totdeauna cu noi — și te vei
bucură de bucuriile noastre.

Dionisie Stolea.

Cugetări.

Nu sunt alți selavi mai turmentați decât ai
amorului.

Mademoiselle de Sespuiasse.

*

Pentru ca o scrisoare de amor să fie ceea ce
trebuie să fie, trebuie să o începem fără să știm ce
vrem a spune și să o isprăvim fără să știm ce am
zis.

*

Horace Raisson.

Scriind aceluia pe care-l iubim, nu-i scriem
scrisori ci innuri.

J. J. Rousseau.

*

În amor nu e greu să ascundem ce știm și ce
simțim.

Duclos.

*

Amorul e mai mult reul senzațiunilor decât al
sentimentelor.

Ninon de Lenclos.

Iluziei tale.

Ochii negrii tei ca soartea,
Ochii nepătrunși ca moartea,
Ochii doi, adânci ca marea,
Mi-au curmat liniștea vieții.
Strălucirea tinereții
O cuprinse întristarea.

Gura ta, cea caldă, mică
Ca un cioc de rândunică.
În otrava ei de miere
Stinse dorurile mele;
Dorurile dalbe-a mele,
În otrava ei de miere.

Obrăjorii tei de lapte,
Cât i-am amintit în noapte.
Cât dormi să-i pot atinge
Cu a mele buze reci,
— Când pe lângă mine treci,
Făr' să-ți ardă 'n suflet sânge!

Apune soarele de iarnă . . .

Pe câmpiile deșarte,
Url' al iernii vânt,
Soarele apus . . . departe . . .
Cade la pământ.
Zurea pare că-i aprinsă,
Și copacii par' de foc.
Și cărarea, lungă, ninsă,
Zugrăvită e cu sânge —
Ș-a ta față pare roșe,
Ochii tei sunt plini de soare.
— Și pe ochii mei se lasă,
Noapte, care frânge,
Visele tremurătoare . . .

C â n t e e.

Singuri, singurei privim,
Soare tiner, când apune.
„O s'apună și viața“
Ceva 'n suflet, glas, ne spune.
Pribeșind mereu, mereu,
Soarele de-odat' dispere.
— Totuș au ramas în ochi
Razele-i fulgerătoare.

Emil Isac

Iluzii veștejite.

Fidela protegătoare a nenumeratelor taine dulci,
Blânda lună, maiestooasă se ridică pe cerul senin
ca sufletul unei fecioare, trecând cu surise galeșe,
pline de fericire, printre miliardele de stelute scilpitoare.

Razele-i palide, dar de o frumsețe poetică, sficioase se strecurau printre frunzele unui nuc bătrân, cari adiate de un vânt lin din luna lui iunie, murmurau o melodie dulce, în a cărei acorduri e intru-pată fericirea cea mai mare.

Sub bătrânul nuc, martor atâtor ore fericite, gustate de cei ce acum își dorm somnul etern, șe-dea un june și o fată.

El ținea mâna ei mică, albă ca crinul, într'alui și privia cu nesațiu în ochii negri, blânzi și nevinovați, în cari strălucia o iubire sacră, o iubire divină, — privia pierdut, căci în ei își vedea fericirea, viitorul, aspirațiunile lui, ei sunt judecătorii destinului, sorții lui.

— Cât sunt de fericit, dragă Steluță, a murmurat junele cu voce tremurătoare, emoționată.

— Și eu sunt fericită, a șoptit fata, lăsându-si capul ei frumos, impodobit de un păr undulos, negru ca ebenul, de peptul iubitelui ei.

Focul viu și consumător ce ardea în ochii albastri a junelui, acum eră mai scilpitor, pare că voia să isbucnească în flacări mistuitoare, și inima îi bătea cu o putere, ca și când voia să-i spargă peptul.

Un moment a stat buimăcit, apoi cu fragezime a luat capul fetei în mâni și a depus o sărutare ferbinte, — prima sărutare — pe buzele ei plâpânde ca floricelele scăldate în rouă.

Pe fața de culoarea unei roze albastre a fetei, se desmerdă o fericire cerească, iar în ochii visători se jucau doue lacrimi, ce păreau a fi doue mărgăritare.

— Acesta e momentul cel mai fericit din viața mea . . . Întotdeauna, în ori și ce loc, unde voi fi alungat de valurile furioase ale vieții, îmi voi aduce aminte de el, pentru că în el se reoglindează pagina cea mai senină din viața mea . . . Oh! scumpă Steluță, tu ești tesaurul meu cel mai neprețuit, tu ești unica mea mângăere și fericire, numai la peptul teu dulce afflu balsam durerilor mele . . . Tu m'ai învățat să prețuesc viața pe care până acuma am desprețuit-o, căci mi se părea atât de pustie, de bizară. Acum inse viața pentru mine e un paradis, e o grădină semănată cu floricele gingașe și mirositoare, cari în dulcele lor graiu, numai de fericirea noastră vorbese . . . O privire din ochii tei îngerești, nu aş da-o pentru toate comorile pământeste, un suris de pe buzele tale plâpânde, un zimbet de pe fața ta nevinovată, îmi sunt mai saumpe ca toate coroanele regești a întregului univers, a zis Iancu, în paroxisumul unei esaltațiuni de o fericire nemărginită.

A tăcut un moment, apoi privind în ochii iubitei sale, cu voce rugătoare a continuat :

— Spune-mi, spune-mi, că întotdeauna mei vei iubi, că inima ta întotdeauna îmi va aparține?

— De ce dubitezi față de aceasta, scumpe Iancule? Nu citești din ochii mei, că până la ultima resuflare îți voi aparține?

Iancu, în loc de răspuns îi acoperia gura și fața cu sărutări dulci.

Blânda lună s'a oprit în loc, și c'un suris dulce, se desfătă în fericirea îndrăgiților, acoperindu-i cu

razele ei gingașe, ca și când voiă să-i ocrotească de toate loviturile sortii crude...

E o tristă zi de toamnă.

Frunzele îngălbenite a bătrânului nuc, cu sus-pine line, dar durerosace, cădeau jos, pe pământul ce începe a amorți, iar vântul rece de toamnă le alungă dintr'un loc într'altul, făcându-le să murmure ceva neînțeleș.

Steluța și Iancu ședeau sub bătrânul nuc.

Pe fața lor e întipărită o durere coplesitoare.

— Fii tare, scumpă Steluță, a zis Iancu cu vocea înăbușită de durere.

— Nu, nu pot suportă lovitura aceasta, care e cea mai grozavă, ce crudul destin poate croi, a suspinat Steluța cu vocea scaldată în lacrimi.

— Sperează, sperează...

...Un sărut lung, un sărut ce voiă să fie nesfârșit și — destinul crud i-a despărțit,

Iancu s'a dus în străinătate.

E pictor.

Părinții Steluței, conduși de vanitate și egoism au pretins, ca cel puțin renume să-și câștige...

După doi ani de zile, Iancu legănat de iluziile cele mai dulci și încununat de lauri s'a reintors din străinătate.

Epitaful unei cruci de marmoră albă ca zăpada din cimiter i-a spus inșe, că Steluța din zi în zi vestejiă, că inima ei fragedă și nobilă nu a putut suportă absența iubitului ei, și că coplesită de un dor nebun a părăsit acest pământ miser, mutându-se într'o regiune, unde e fericire adevărată și eternă...

Iar tinerul pictor a luat penelul în mână și a pictat, cum în inima lui iubitoare a fost întipărit, chipul dulce al fericirii lui îngropate în negrul pământ...

Alex. Țințariu.

Pentru copii.

Baia păpușii.

Muma Michii e recită.

Doctorul i-a rânduit

Băi să facă negreșit...

Mica, foarte năvălită

Să s'amestece în toate,

Crede că și dânsa poate

Rândului o bae, doue.

Luței, păpușica nouă --

Singurică, în odae,

Ia ligheanul, frumușel,

Toarnă apă multă 'n el,

Cât îi pare pentr'o bae

Că ar fi de-ajuns, firește,

Și păpușa desgătește

Toată 'n apă adâncind-o,

Multă vreme bălăcind-o.

Dar de-odată 'nmărmurește:

I se pare, ori e-așă ?

Corpu 'ncepe-a se muiă

Par' c'ar fi de mez de pâne,

Capul i se deslipește

Și 'ntre degete-i rămâne,

Iar o mână și-un picior

În lighian plutesc ușor...

Plânge Mica și iar plânge,

Hârburile Luței stringe

Să le pună iar la loc, --

Dar nu e nici un mijloc:

Toate-s moi și capul numa'

A remas mai bun acuma...

Capul numa', nu-i păpușă:

Îl aruncă după use...

Muma intră în odae

Și întreabă ce-a făcut ?

-- Dragă mamă, uite-am vrut

Să fac Luței mele-o bae...

Luță e, ori nu e Luță ?

Par' că e mămăliguță --

Mamă dragă, de știeam,

Zeu că bae nu-i făceam...

Muma, după ce o ceartă,

O mângăe și o iartă;

Înșe de atunci pe Mica

Multă vreme-a prins-o frica

Și cu nici un chip, nici ea,

Bae-a face nu void,

Pentru-a nu păfi, drăguța,

Cum păfi păpușa Luța...

N. Radulescu-Niger.

Candidatul morții.

De Saint Juirș.

(Fine.)

Eră la patru ore dimineața când Anatol sună la ușa episcopului Nicettei. Domnul Bouvard, purtând o căciulă de lână pe cap, deschise cu frică ușa.

„Da ce-i ? Doar arde satu ?“

„Nu, iubite domnule Bouvard, — strigă Anatol. — Nu-i decât o mică vizită.“

„La ora aceasta ?“

„Fiecare oră, în care te pot vedea, mi-i scumpă — dar ești îmbrăcat cam ușurel, domnule Bouvard. Mergi numai și te culcă.“

„Asta oi și face. Presupun inșe că ai să-mi împărtășești vre-un lucru de mare importanță.“

„La tot cazul de mare importanță ! Iubite domnule Bouvard, dta trebuie să renunți la căsătoria mătușicăi mele Nicette cu domnul Capdenac.“

„Nici odată, domnule. Nici odată !“

„Simplu de tot, trebuie să renunți !“

„Propusul meu e firm. Căsătoria aceasta se va face“.
„Ba nu se va face!“

pe cât sunt de încăpăținat pe atâta și de bun, domnule Bouvard; purtarea dtale nu me supără câtus de puțin — și rămân aici!“

Momente dulci.

„Vom vedea. — Și după ce acum îmi cunoști intențiunea, nu vreau ca să te mai rețin“.
„Într'adevăr ești foarte amabil; numai cât eu

„Rămâi dacă vrei; eu te voi socoti ca și nefiind aici, și nu voi mai vorbi nici un cuvânt cu dta“.

Și domnul Bouvard se întoarse spre părete, bombănind:

„Mai văzut-a cineva așa un lucru? Să conturbi oamenii pacinici; să nu-i lași să doarmă și să le spuie astfel ne negliobii“.

Domnul Bouvard sări înse deodată în picioare. Anatol apucase trimbița profesorului, suflând în ea din puteri. Instrumentul scotea niște sunete infernale.

„Trimbița mea de onoare! Cadoul școlarilor mei! Lasă în pace instrumentul acela!“

„Iubite domnule Bouvard, — răspuse Anatol, dta me socotești ca nefiind de față; eu încă me port ca și cum nu ai fi aici, și me distrez, așteptând să te reintorci!“

Knack, knack! Hei, ce mai tonuri minunate!

„Dta faci să mi se abzică chiria. Stăpânul căsii nu-mi dă voie să suflu în trimbiță, după miezul nopții.“

„Omul acesta de sigur nu-i iubitor de muzică. — Frout, frout, prrrr!“

„Te rog, încetează.“

„Te invoiești?“

„La ce?“

„Să renunți la căsătorie.“

„Dar domnule, eu nu pot...“

„Atunci — knack!“

„Domnul Capdenac e un om grozav. M'ar omorî, să-i fac așa o insultă.“

„Asta-i ce te oprește?“

„El se va pune și în calea altuia.“

„Ei, atunci lasă numai pe mine; jură-mi înse, că verișoara mea va fi liberă în cazul că voiu avea la mână renunțarea domnului Capdenac.“

„Bine, domnule, asta o jur.“

„Bravo! Am cuvântul dtale. — Dă-mi voie să plec: à propos, unde șade Capdenac ala al dtale?“

„Rue de Deux-Epées nr. 100.“

„Alerg pân' acolo. La revedere!“

Te-arunci de-adreptul în gura leului, gândi Bouvard. O să primești o lecție bună, pe care o și meriți.

Într'acestea Anatol se trudiă să găsească adresa indicată. Eră cam la șase ore, când o află. Sună.

„Cine-i? — resună în lăuntru un glas aspru.

„Deschide! Am să-ți spun ceva foarte momentos, din partea domnului Bouvard.“

Acum se auzi zurutul unui lanț de siguranță ce fu dat la o parte, apoi zgomotul unei chiei, cu ajutorul căreia se deschiseră trei incueturi, una după alta.

Omul acesta s'a închis zdravăn, gândi Anatol.

În sfârșit ușa se deschise și Anatol se văzû în fața unui domn cu barbă și mustețe ascuțite, și care drept toaletă de noapte purtă un costum încărcat cu fel și fel de arme.

„Cum vezi: totdauna gata. Asta-i deviza mea.“

Păreții antișambrei dispăreau formal sub mulțimea armelor. În micul salonaș, în care Capdenac își introduse oaspele nu se vedeau decât arme: ia-tagane, săgeți înveninate, sabii, spăzi, hangere mari și mici, pistoale și puști. Un arsenal întreg; cu un cuvânt lucruri, ce erau în stare să bage în groază o inimă fricoasă.

Ei! cugetă Anatol. Ce pot riscă? Cel mult 2½ ore! Haida de!

„Domnule, — răspuse el la întrebarea lui Capdenac, că ce ar pofti, — dta vrei să ai de nevastă pe domnișoara Nicette?“

„Da!“

„Asta nu-i face-o!“

„A! fulger și trăznet! Asta ar fi minunat! și cine m'ar împedecă dela aceasta?“

„Eu!“

Capdenac măsură cu ochii pe Anatol, care ce-i drept nu prea eră mare, dar care îi părû a fi cu atât mai rezolut.

„Ah! Tinere! — zise el în sfârșit. — Ai noroc că m'ai aflat în toane bune. Folosește-te de asta. Știi că m'am bătut de douezeci de ori și că am avut nefericirea de-a ucide cinci contrari, iar pe ceilalți cincisprezece de-ai răni? Ei bine, mi-i milă de tinereța dtale. Încă odată îți zic, retrage-te!“

„Din toate acestea, — răspuse Anatol, — văd că-mi ești un contrar egal, și dorința mea de a me măsoră cu un bărbat așa grozav, crește cu fiecare minut. Haid' să 'nceercăm. Să luăm aceste două săbii de pe cămin! Ori săbiile de cavalerie! ori lăncile acestea de chirasiri! Ce zici la iatăganele estea strimbe? Nu te poți hotări? — Dar ce vrei să faci?“

„Me gândiam la mama dtale și la durerea ei!“

„Eu nu mai am mamă. — Ce vrei să alegi, carabina ori pistolul ori revolverul?“

„Tinere! Nu te jucă cu armele de foc!“

„Ți-i frică doar? Dta tremuri!“

„Tremur! Eu? Asta e din pricina recelei!“

„Atunci bate-te cu mine, ori — renunță la mâna Nicettei!“

„Prețuese curajul dtale. Oamenii bravi trebuie să se înțeleagă între sine. Vrei să-ți mărturisesc ceva?“

„Vorbește!“

„De câtăva vreme insumi me gândiam să stric fidanțarea făcută; dar nu știeam cum să o fac. Drept acea voiu satisface bucuros dorința dtale, dar vezi dta, eu, Capdenac, nu pot lăsa să se creadă că doară am cedat amenințării. Dta înse m'ai amenințat adineaori.“

„Îmi retrag amenințările.“

„Dar poate să se audă...“

„Vrei să-mi dai în scris renunțarea dtale?“

„Am o așa mare simpatie pentru dta, încât nu-ți pot refuză nimic!“

Cu prețiosul document în buzunar, Anatol alergă înapoi la domnul Bouvard.

Cam pe la orele opt, dimineața, ajunsese la casa acestuia.

Cling! Cling!

„Cine-i?“

„Anatol!“

„Mergi de te culcă! — strigă furios profesorul.

„Am adus renunțarea lui Capdenac în scris. Deschide-mi, ori de nu, sparg ușa!“

Domnul Bouvard deschise. Anatol i întinse documentul, apoi se duse la odaia Nicettei, strigând dela ușe:

„Verișoară, scoală, îmbracă-te în grabă și vină afară!“

Peste câteva minute, Nicette, tineră ca zorile zilei, intră în micul salonaș.

„Dar ce-i?“

„Ce-i? — zise Bouvard. — Vărul dtale-i un nebun și jumetate.“

Din parte-mi fie și nebun, gândi Anatol; Nicette inse totuș va înțelege că nebunia mea n'a pricinuit decât lucru bun. — În astă noapte, scumpa și micuța mea mătușică, am reușit să fac doue lucruri: domnul Capdenac renunță la mâna dtale și minunatul dtale epitrop se invoiește să te măriți după acela pe care-l iubești.“

„Dta iubite, bunule epitrop, într'adevăr te invoiești să fii nevasta lui Anatol?“

„Ah —!“ suspină Anatol doborit.

„Fiind că pe tine te iubesc, scumpul și bunul meu Anatol.“

În clipa aceasta Anatol își simți inima bătând cu putere. Eră oare asta din pricina bucuriei pentru neașteptata mărturisire a Nicettei? Sau doară asta eră palpităția prorocită de doctorul? Eră moartea?

„O, nefericitul de mine! — strigă sârmanul tiner. — Ea me iubește! Abiá am atins fericirea și trebuie să mor fără de-a o fi împărțășit.“

Zicând acestea apucă, tremurând, mâna Nicettei și-i povesti totul: despre scrisoarea primită, despre floarea a cărei miros îl inhalase, despre diagnoza vechiului seu prietin, despre ținta ce și-a ajuns.

„Și acum trebuie să mor! — sfârși el.

„Dar asta e imposibil! — zise Nicette. — Medicul acela trebuie că se înșeală. Cine-i acela?“

„Un om care nu se înșală nici odată. El doctorul Bardais.“

„Bardais! Bardais! — se amestecă Bouvard în vorbă, și izbucni într'un ris zgomotos. — Ascultă numai ce scrie jurnalul meu: doctorul Bardais fu dintr'odată atins de nebunie. Nebunia lui e de natură științifică. Se știe că doctorul s'a ocupat în mod special cu materiile veninoase. Acum are idea fixă, că toți oamenii pe cari îi întâlnește, sunt înveninați și le sugerează această credință. Azi, la miezul nopții a fost transportat în ospițiul privat al doctorului Blanc.“

„Nicette!“

„Anatol!“

Cei doi tineri se aruncaseră unul în brațele celuilalt.

Trad.

Enea Pop Bota.

Colinde.

I

Sculați boeri mari,
Voi bogați plugari,
Că noi ne-am sculat,
La sfânt colindat;
Și mult am venit
Până v'am găsit,
Și mult am umblat
Până v'am aflat;
Că de mult umblăm
Să ve colindăm,
'N ast' seară frumoasă,
Prin o tină groasă,
Colindând umblăm,
Tina s'o călcăm,
De Christos să dăm,

Lui să ne 'nchinăm.

Boieri mari, sculați,
Noue sfat ne dați,
Unde om află
Noi pe Mesia,
'N clicin aurit,
Lung până 'n pământ,
Cu stele 'ntintuit,
Cu raze 'mpodobit,
Cu stele măruntele,
Cu raze argintele;
Iar pe capu lui,
Cunună de spini,
Să fim toți creștini;
Iar în stânga lui,
Cruce sfântă poartă,
Și-umblă lumea toată.
Ca s'o 'ncreștinească,
De reu s'o ferescă. —
Pe noi ne-o 'ncreștinit,
De reu ne-o ferit,
De-aceea-am venit,
Ca să ve sculați,
Lui sălaş să-i dați,
Decumva-a veni,
Ruga-i ascultați,
Lui sălaş să-i dați,
Și noue colac,
C'am venit cu drag,
De v'am colindat,
Și sus v'am sculat.

II

Colo 'n deal la resărit,
Stea frumoasă s'a zărit,
Da nu-i stea ca stelele,
Făr' Christos cu fașele,
Și nu-i lună ca luna,
Făr' Christos cu maică-sa,
Cătră car' așă grăia:
„Sui maică de-a dreata mea,
Și-mi spune tot ce-i vedea,
De-i vedea vre-on om bogat,
În haine mândre 'mbrăcat,
În haine împodobit,
Cu podoabe de argint,
Trebe să știi că-i sgărcit,
La el nu-i de găzduit,
Că 'n loc de-a ne omeni,
Ș-a 'nhide ușa casii,
Că 'n loc de-a-ne ospăta,
Ușa casii și-a 'ncuia.
Făr' uită maică 'n jur,
Că-i vedea un om singur,
Cu căputu petecos,
Asta-i gazda lui Christos,
Cu căputu sfârciat,
Asta-i gazda la 'mpărat,
La Christos Domnul cel sfânt,
Car' s'o născut pe pământ,
Sus la cer o înălțăm,
Jos la gazda i-o lăsăm,
Să trăiască, 'nveselească,
Pe noi să ne omenească,
Cu slănină.
Ca-o prăjină,
Și cărnați,
De-i afumați.

Culese de:

Theodor A. Bogdan
învățător în Bistrița.

SALON.

Artemie Anderco.

Amintiri dela serata Reuniunii femeilor române din Cluj.

Eră spre sara de 6 novembre.

Casina română o află ticsită de lume multă românească. Eră prima serată literară a reuniunii femeilor din Cluj. Studenți, țerani și dame și domni ascultau inghemuiți și o'un interes vădit programul bogat al seratei.

Eră ceva aer serbătoresc în sală. De mult n'am văzut țerani și meseriași la astfel de serate. Și de mult n'am văzut atâta căldură și intimitate sinceră în casina română.

Unui țeran din colț, — cărunț deja la păr, — îi văd o lacrimă alunecând pe obrazu-i brăzdat de vreme. Și un suspin lung îi mai scapă de pe buze și cu glas tremurat *alduiă* domnișoarele și domnișorii români...

M'am apropiat de sufletul acestui moșneag să-i înțeleg lacrima. Cu duioșie îmi încep să-mi povestească povești de pe vremuri... Gândul bietului țeran îi sbură departe... Spre cimiterul amintirilor de copil... Se opriă cu jale la câte-o cruce învechită și înegrită de vreme și plângea... plângea cu amar. Deplângea pacea, armonia și fericirea Românilor de odinioară...

Erau și atunci vremuri grele și zile de grea încercare, dar par' că altul ne eră gândul, credința și sufletul...

„Me închin și prezentului. Și nu-l hulesc. Trebuie să-l lupt și să-l trăiesc, cum îmi este dat, — îmi zicea bătrânul. — „Dar me închin mai mult și mai cucernic trecutului de odinioară. Pe vremuri biserică ne eră mai sfântă, școala mai cu farmec, casa Românilor mai deschisă și mai cu pace și dragoste și vrajă sfântă plină!...”

Și drept graiă moșneagului.

Eră o viață mai patriarhală pe atunci...

Portul ne eră mai simplu, vorba mai sinceră, moșia mai scumpă, limba mai dulce, hora mai dragă, doina mai duioasă, inima mai caldă, gândirea mai avântată, ruga mai cucernică, fericirea mai curată, mai sfântă, mai cerească!

Așă eră pe atunci. Și eră frumos și bine așă! Și 'n inima Andercoului se deprindeau atunci numai virtuți străbune. Și 'n virtuțile străbunilor creșteau și strănepoții, pălind la școlile Clujului pe lângă știință încă și educație creștinească și românească.

Și pentru pălinderea în virtuți creștine și străbune s'a înălțat și reuniunea „Sf. Maria” a femeilor române din Cluj.

Scopul reuniunii este de-a înzestra biserica cu lucruri sante, iar sufletul credincioșilor cu povești bune și a pălindea astfel pacea și armonia și educația creștină a Românilor.

Reuniunea aceasta mai are de gând să aranjeze în fiecare înă baremi o serată literară. Vrea

să deie nou avânt vieții sociale și literare din Cluj. Sublim scop și demn de femeia Română!

În fruntea comitetului e ca prezidentă doamna Ana Pop n. Leméryi, iar viceprezidentă e doamna Ranta n. Gal; comitetul e compus din doamnele Ida Ilea, Lucreția Giugu, Leontina Pop. Elena Mandeal, Laura Ranta și domnișoara Ana Pop. Tot comitetul acesta a pus la cale și aranjat și serata din 6 novembre. Corul și ochestra universitarilor a cântat frumos la piese clasice și la doine. Și frumos și draguț a declamat și domnișoara Elena Sfetea poezia „Ana Doamna” de V. Alecsandri. Studentul în drept Voicu Nițescu a predat cu multă duioșie „Rugămintea din urmă” de G. Coșbuc.

A urmat apoi drept cunună conferența distinsului protopop dr. E. Dăianu, care a vorbit un ceas întreg și e'o eleganță rară oratorică despre Artemie Anderco, un scriitor talentat din Maramureș. Conferențiarul înainte de ce ar ocupa scaunul, adresează o mulțumită publicului, pentru că a onorat cu prezența sa aceasta primă serată a reuniunii femeilor și astfel îi dă o încurajare tocmai când mai mare trebuință are la începutul activității sale. În organizarea reuniunilor de femei vede un moment de psihologie al popoarelor, care dovedește, că după sforțările multe și sgomotoase a luptelor, în cari bărbații au avut rolul principal, națiunea obosită, dar nu zdronită, revine ea și Antheu al mitologiei la sinul mamei pentru a se reculege și-a se întări. Rolulul femeii Române în dezvoltarea și conservarea naționalității, este cunoscut și recunoscut de toți. E necesar înse, ca puterea înăscută sufletului femeiesc, putere, care are un rol așă de important în lupta lentă, dar sigură, ce curge necontentit între diferite popoare și diferite culturi, să se organizeze, ca astfel isbânda să fie mai asigurată. Reuniunile de femei — de ori ce categorie ar fi — sunt vrednice de sprijinul nostru al tuturor, pentru că din ele are să se cultive virtuțile proprii sufletului femeiesc: iubirea de lege, de neam, de limbă, de datini străbune, de cari noi mai mare trebuință avem în lupta pentru conservarea individualității noastre.

Reuniunea înșas a femeilor din Cluj, care are de scop infrumșetarea bisericei, nu-și înțelege scopul seu în senz restrins, ci într'un senz larg, dorind a infrumșetă nu numai zidirea bisericei, ci biserică vie, adevă colectivitătea credincioșilor. De aceea a luat în progamul acțiunilor și înzestrarea pruncilor săraci cu vesminte, cu cărți de școală și aranjarea astorfel de serate, cari sunt menite să împodobească sufletele noastre cu idei și preocupății mai înalte, decât cele ce ni le oferă în deobște viața cea de toate zilele.

Conferențiarul trece apoi în materie, descriind într'un mod plastic văile și munții Marmăției, țara poetului Anderco. Descrie în sborul paserei valea Tisei până în Sighet, din Sighet în sus până la Borșa, comuna natală a lui Anderco.

Văi și riuri cristaliine străbat aceste regiuni romantice. Dar Români aici au pierdut terenul față de Ruteni. Constată în butul greșitei opinii geografice a Românilor, că și dincolo de Tisa sunt Români, — șapte sate la număr, — între cari e și Slatina, unde e înmormântat episcopul Pavel de pie memorie. Aminteste sărăcia și starea deplorabilă a Românilor din Maramureș în urma cuceririi jidaniilor din Galiția. Satele toate au înfășurare româ-

nească, dar viața din ele e străină, jidovită. Rar vezi câte un biet Român prin sat. Ei sunt alungați de vremile dușmănoase din vetrile și moșiile lor și colindă acum prin codri. Colibele de pe muchea munților păzesc ca niște sentinele neadormite graiul și obiceiul românesc și sunt tot atâtea mărturii despre gloria și fericirea pierdută...

Portul lor e frumos și inteligent. Graiul e plin de archaisme și are timbrul limbajului din veacul trecut. Agrăirea de „boier“, „boiereasă“ și „cocon“ e zilnică. E o ruină de titlu gol, la auzul cărula te lovește o jale adâncă, când vezi strănepoții boierilor de odinioară huiduiți din străvechiul lor pământ și drept.

Și 'n comunitățile composoratorilor de munți jidanii duc recordul. În adunările și desbaterile lor e în uz încă agrăirea plină de demnitate: „Cinstiți boieri și frați!“ Ce ironie amară a sorții! A venit vremea, că niște venituri din Galiția sunt boieri acum pe moșiile străbune! A venit vremea, ca cuvântul sfânt de *frate* să se ia în nume deșert și în batjocură, căci jidanii numai frați nu ne sunt! Unde ni-i gloria de odinioară? Oare de ce s'a vărsat atâtea sânge românesc întru apărarea atâtor invaziuni pe câmpiile și plaiurile mândre ale Maramureșului? De ce e țara aceasta cuib cald acum numai străinilor, iar Românilor nu?...

Văile din țara aceasta stropite sunt cu sânge românesc. Dar mai ales valea Borșei e renumită despre luptele date mai ales cu tatarii. Regiunea Borșei e din cale afară frumoasă și romantică. Se poate asemăna cu părți din Helveția. Petrosul e un pisc — acoperit de zapadă și încins cu brâu verde de brădet. Prislopul e un complex de munți, despărțitori de ape între Marmația și Bucovina. Pe valea Borșei i-a fost calea lui Dragoș-Vodă spre Moldova. În valea aceasta a fost sdrăbirea cea de pe urmă a Tatarilor din partea Românilor la 1717. Viteazul căpitan Stoica aici a luat dela șeful Tatarilor covorul de catifea de pe cal, din care s'a făcut un falon de biserică, ce se află azi în biserică din Sapânța.

Așa eră pe atunci. — Văile și câmpiile Maramureșului bogate în holde și vitejii. Azi pustiul și desnădejdea îi cuprinde sufletul, când vezi câmpiile și văile de odinioară pline de turme de găște, ce albesc verdeața.

Găștele cari au avut odată rolul istoric de-a mătaui capitoliul din Roma, prevestesc acum estermnarea lentă a coloniilor romane din partea jidanilor, — prāsitori de găște.

Iată mediul unde s'a născut Anderco, — fiul preotului din Borșa, — comună cu 6000 de locuitori, la hotarul dinspre Bucovina.

Conferențiarul în vara anului 1900 a petrecut în Maramureș, pe care în vre-o 15 zile l-a străbătut în lung și lat. În Borșa familia lui Anderco i-a dat scrierile acestuia rugându-l, ca întru cât le va afla de bune, să le facă cunoscute publicului românesc.

Artemiu Anderco s'a născut în 1853. A învățat în Borșa, Vișeu, Sighetul-Marmației și Cluj. La 1872 făcând maturitatea în Sighet a câștigat un stipendiu dela „Transilvania“ din București și s'a înscris la medicină în Turin, mai târziu în Roma. A călătorit prin Italia, Franța și România și toate impresiile de călătorie și le-a scris în „Memoriile“ sale. În Turin a făcut cunoștință cu Drăgescu și s'a inspirat de sentimentul național al lui. S'a ocupat pe lângă medicină cu studii de istorie și limbistică românească.

A murit fără să fi putut promovă doctor, în 1877, acasă. Scrierile lui sunt 7 volume în manuscris, cuprinzând însemnarea zilnică a impresiilor și observărilor sale, memorii, studii și notițe de tot felul. Celea dintiu memorii 1867—1871 sunt în limba ungurească, deoarece ce a crescut în școli ungurești. De și mediul și atmosfera Marmației eră străină și neprimicioasă pentru creșterea lui în spirit românesc, schinteia sfântă a dragostei de neam și limbă totuși n'a adormit în el! Deja ca student se ocupă la gimnaziul din Sighet pe furis cu literatura română. Eră dela fire talentat și avântat. Și avea mai ales și inimă caldă românească. Calitățile aceste îl făcără respectat nu numai înaintea colegilor, dar și înaintea profesorilor lui. Ca septiman, în Sighet, a scris în ungurește o piesă frumoasă teatrală și versuri. Talentul și numele lui devine cunoscut. Și ajunge în urma calităților sale distinse până și 'n cercurile cele mai distinse maghiare. După o alergătură și luptă crâncenă, esoperează cu multă tactică dela profesorii sei înființarea unei catedre de limba română la gimnaziul reformat din Sighet.

După absolvarea gimnaziului pleacă la universitate în străinătate, unde i se deschide un nou orizont de vederi și vede lumea cu alți ochi. În străinătate un singur dor îl mistuie: dorul fericirii neamului românesc. Pe pământul sfânt al Italiei îl cuprinde o inspirație Dumnezeiască față de tot ce e român! Cucernic își ispășește păcatul copilariei, în care a scris versuri într'o limbă străină și nu în limba sa de mamă. Izbusnește în envinte pătrunzător de duioase, în cari își cere iertare că a neglijat limba română și a jertfit și s'a închinat la idoli străini. Promite, ca drept ispășire va jertfi de aci încolo numai la altarul sfânt al geniului limbii române. De aci încolo începe a scrie românește. Limba în care scrie Anderco e frumoasă, observațiile și impresiile frumos predate și tradează la fieștecare pas pe nobilul caracter. A scris pe vremea, când au început a scrie Eminescu, Slavici și entuziastul cântăreț al „Noptilor Carpatine“ dr. Drăgescu. Și scrie din inimă și cu avânt. Serisorile lui adresate părinților și surorii sale de pe malul Tibrului, a Senei și-a Dimboviței de-o însuflețire și admirație și vrajă sfântă sunt pline.

În Florența găsește în bibliotecă cărți vechi de istorie și geografie, referitor la Români și la Unguri. Le studiază cu multă străduință și face estras din ele, ca să poată folosi mai târziu datele. Dar el estrage și face notițe despre tot ce cetește sau vede. În estrasele sale — intitulate mosaic literar, — găsești articole de jurnale, poezii, medicină, politică și artă.

Tindea să fie multilateral. Dar el nu eră numai om de știință. El eră și naționalist verde. Eră dela fire visător și idealist, însușiri, de cari așa de mare trebuință are neamul românesc. Anderco se folosește de ori-ce ocazie și de ori-ce convenire să facă cunoștință cu corifeii studenților și bărbații de stat din Italia și Franța și să-i informeze despre chestia română. A desvoltat o activitate febrilă și o muncă de titan.

Munca-i uriașă i-a slăbit frul vieții și moare în urma încordării mari în boală seacă în etatea tineră de 24 ani, îngropând în pământul scump al țării sale atâtea vise și speranțe și ideale frumoase de ale lui și de-ale neamului Românesc...

Cluj decembre.

Dr. I. G.

Notițe literare.

„Notițele* mele fure comentate de câteva organe ale presei române. Unele ziare obscure atacară vehement *persoana* mea, iar unii binevoitori încercară a-mi apăra *personalitatea* literară.

Între acești binevoitori ai mei, socotese pe dl Neculai Iorga, (un Brandes în ediție românească), care nu s'a sfiit să-mi comenteze *just* articolele mele. (Sămănătorul, an. III nr. 48.)

Dl Iorga află inșe la cale, să publice totodată și o mică întrebare, adresată mie, în care-mi cere lămurire despre o aserțiune, susținută în critica copilărilor Rosettiane, adică, me întrebă, cum vin să numesc România *pretinsă* Țară, nu „Țară *recunoscută* a poeziei române?”

Respunsul ușor:

1. Sunt idealist!

Eu nu văz acele hotare topografice, cari desparte sufletul Ardealului de inima României. Vorbind despre literatură.

2. Sunt idealist!

Aș dori să văz unitatea literară, unitatea limbei și unirea sufletelor românești.

3. Sunt idealist!

Eu cunosc o singură Țară a poeziei românești: înșăș poezia română, care resună în nemărginite depărtări și care nu se leagă de pământ.

După teoria mea ezistă o singură Țară a poeziei noastre, care contopește în sine lira Ardealului, harfa României și doina cadânei Bucovine!

De ce atât separaționism din partea acelor din România?...

...D'aceea cutezai să susțin acea aserțiune, comentată cu nedreptate de acele organe din presa românească!

Românească? întreb.

*

Librăria Ciureu edă mai multe „lucrări originale” „de Crăciun” etc. de „autorii” Antoniu Popp, Maria Drăgan etc. etc.

Între aceste lucrări se distinge: *drama* (La Crăciun) a lui A. Popp, o *comedie* foarte bună; se disting mai departe *comediile* dsoarei Drăgan prea *tragice* etc. etc. etc.!

Emil Isac.

TEATRU ȘI MUZICĂ.

Societatea pentru fond de teatru român. Precum anunțaserăm, comitetul Asociațiunii din Sibiu pentru literatura română și cultura poporului român a adresat comitetului Societății pentru fond de teatru român cererea ca aceasta Societate să dea cheltuelile pentru instalarea unei scene în Muzeul național din Sibiu. Comitetul Societății va discuta chestiunea aceasta în ședință plenară și pân' atunci biurul ei a rugat comitetul Asociațiunii să-i prezenteze studiile și preliminarul de spese; încât pentru deciziunea finală, putem să anticipăm, că membri comitetului Societății în principiu sunt de acord a jertfi tot posibilul. — Comitetul a decis în principiu să formeze o bursă pentru a pregăti o putere comică. Ca să se poată găsi un talent, au să se adune la un loc și timp potrivit toți cari doresc a se pregăti și a cere acea bursă, la un concurs public, să

deie probe de prestațiune și talent. Pentru scopul acesta, comitetul va alege piese comice, monologuri ori poezii, pe cari le va anunța ca materii de studiat, cu cari au a se prezentă concurenții. Cel mai bun va primi bursa, ceialalți 2—3 din cei mai buni, vor fi rebonificați cu cheltuelile de drum. — Comitetul a votat dlui *August Bena*, absolvent de teologie și student în muzică și compoziție la Academia reg. de muzică din Berlin, 600 cor. ca ajutor la bursa ce are dela konzistoriul din Sibiu. Comitetul i-a dat însărcinarea a se pregăti să lucreze cu fonograful; să-l studieze tehnice și teoretice în toate sistemele. În cale spre Berlin, să meargă la institutul de fiziologie din Viena, unde se lucrează cu fonograful, dându-i și o recomandăție cătră directorul institutului dr. Hauser. După ce, în conformitate cu propunerea făcută la Brad de dl dr. Valeriu Branisce, se va luă hotărîrea să se lucreze cu fonograful pentru colecționarea cântecelor populare, dl August Bena are să se pună la dispoziția comitetului.

Ședința festivă a societății „Petru Maior”, ținută la 10 dec. seara în otelul Royal din Budapesta, a reușit — după cum ni se raportează prin o scrisoare primită după încheierea numerului trecut — foarte bine. Președintele societății, dl Ioan Christian, deschide ședința pe la 9 ore în fața unui public nu prea numeros, dar ales, accentuând între altele — ceea ce de un timp încoace s'a tot accentuat — că legătura dintre Români și capitală și societatea „Petru Maior” nu este destul de satisfătoare, atribuind vina și 'ntr'o parte și 'n alta. — Dl Ilie Minea a cetit „despre curente culturale la noi în sec. 18” o disertație studiată și vrednică de luat aminte. A avut inșe cusurul de-a fi prea de tot lungă și pe lângă aceasta de-a fi ascultată la mese întinse și astfel n'a avut efectul meritat. — Dl Seb. Stanca a fost mai norocos cu schița sa „La stână”. Atrăgătoare, cetită cu glas înalt și scurtă. Mult efect a avut măeastra „Symphonie II” a lui Haydn, cvarțet, în care dl Leo Bohățel (violin I) a escelat. — Solo de tenor al dlui Daniil Vasu (T. Paolo Tosti: Vorrei morire) a fost aplaudat. Efectul ar fi fost și mai mare, dacă plăcuta voce a dlui Vasu n'ar fi fost poate nu prea dispusă de astădată. — Corul și orchestra societății, ambele sub conducerea dlui L. Domide, au fost viu aplaudate. Corul a esecutat armonioasa compoziție a regretatului Nichi Popovici „Cântec de seară” și „Seara” de V. Abt. La înzistentă dorință generală a mai cântat afară de program: Tot ți-am zis, Nu-s parale și Niță toacă, secerând potop de aplauze. Orchestra a esecutat frumosul „Potpouriu românesc” al lui Mureșan, iar după aplauzele ce nu mai încetau, Hora Sinaii. — Dl A. Iorga s'a achitat bine ca pianist atât la acompaniarea dlui Vasu, cât și a orchestrei. În pauză obiectul aplauzelor generale și sgomotoase au fost cântecile românești ale baritonului de operă Corfescu din România, care în adevăr a produs mare însuflețire cu vocea-i plină, puternică și sonoră. — Serata a reușit în genere cât se poate de bine, cum ziceam la 'nceput, dar credem că eră cu cale să se spună și câteva cuvinte despre în veci nemuritorul Petru Maior, căci a lui amintire s'a prăznuit prin această serbare. (*)

Reprezentăție teatrală în Bistriță. Duminecă în 27 novembre st. n. a. c., cu ocaziunea ținerei adunării despărțământului Asociațiunii pentru litera-

tura română și cultura poporului român, s'a predat din partea Reuniunii meseriașilor români cu secția zidarilor din Bistrița, sub conducerea învățătorului Teodor A. Bogdan, o producțiune teatrală împreună cu joc în reduta orașului. S'a predat „Lipitorile satului” dramă de Vasile Alecsandri. Succesul atât moral cât și material a fost peste așteptare.

C E E N O U ?

Hymen. Dl *Nicolae Fabian*, absolvent de teologie, vicenotar, archivar și actuar episcopesc în Lugos și dsoara *Cornelia Luca*, fiica dlui dr. Laurean Luca, paroc-protopop în Comloșul-mare, s'au logodit duminică în 18 decembrie n. a. c.

Știri personale. Dl *Constantin Burdia*, fost primar al orașului Caransebeș și actualminte președinte al comunității de avere a fostului regiment de granițeri din Severin, a fost decorat de Maj. Sa cu crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif. — Dlui *Eugen Brote* i-au recunoscut corpurile legiuitoare ale României calitatea de cetățean român.

Reuniunea femeilor române din Brașov a aranjat dimpreună cu alte reuniuni în duminica trecută un târg de Crăciun în sala otelului Orient, unde s'au vândut diferite obiecte potrivite de cadouri pentru Crăciun. Venitul curat a fost destinat pentru „Societatea Sanatorium” a bolnavilor de tuberculoasă de sub protectoratul arhiduceului Iosif.

A murit: *Maria Cosma* n. Panaiat, mama dlui dr. Aurel Cosma avocat în Timișoara, la 15 decembrie, în etate de 58 ani.

BIHOREANA

institut de credit și economii
societate pe acții

Centrala în Oradea-Mare. Filiala în Tinca.
Capital social 600.000 coroane.

1. Primește bani spre fructificare pe lângă libele de depuneri, sau în cont curent și după banii depuși spre fructificare plătește interese de 4½%. Darea după interesele de depuneri o plătește institutul.

2. Acoardă împrumuturi ipotecare.

3. Acoardă împrumuturi simple țărănești pe obligațiuni cu caventi (credite personale țărănești.)

4. Escomptează cambii (polițe), efecte și pretensiuni sigure către casse publice cu scadențe fixe.

5. Acoardă împrumuturi pe lângă amanetare de efecte (lombard).

6. Acoardă credite cambiale și de cont curent cu acoperire ipotecară, sau de alta natură.

7. Îngrășește afaceri economice și tot felul de afaceri de bancă.

12-12

Direcțiunea.

Abonament la „Familia”.

Înceiându-se în curând anul curent, rugăm pe toți aceia cari doresc să aibă în anul viitor foaia noastră, să-și facă abonamentele plătind costul înainte, căci numai astfel putem să ne susținem foaia în mijlocul indolenței generale ce a copleșit pătura mai cultă.

Asemenea rugăm și pe aceia, cari de și știu că o foaie românească se luptă cu mari greutate de existență, totuși nici acuma nu au răspuns abonamentele, să binevoiască a le achită în curând, căci în cazul contrar le vom sistă expedarea.

Redacția va tinde și în viitor a da publicului cetitor o foaie menită pentru familii, în care deosebi femeile să-și găsească o lectură recreatoare.

Condițiile de abonament rămân tot cele vechi, însemnate în fruntea foii noastre.

Oradea-mare 3/15 decembrie 1904.

Redacția și administrația „Familiei”.

Numerul următor al „Familiei” va apărea în ajunul Crăciunului.

Proprietar, redactor răspunzător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDÁS NR. 14/296 b.)

O cumpănă de casă gratuit.

Dim cauza imbulzei mari de mărfuri în magazinul meu, furnizez cu prețuri fabuloase de ieftine

mărfurile mele de argint
mexican și anume:

- 6 cuțite de masă
- 6 furcițe
- 6 lingure
- 12 lingure de cafea
- 6 cuțite de desert
- 6 furcițe „ ”
- 1 lingură de scos supă
- 1 „ ” „ ” iaple
- 2 elegante feșnice de salon

46 bucăți la olaltă numai cu 6 florini
50 cruceri.

Afară de aceste fiecare cumpărător primește ca dar gratuit și cu garanță o cumpănă de casă de o putere de 12½ ch.

Argintul de mexico este un metal alb și din lăuntru, pentru a cărei calitate primesc garanță pe 25 ani. Expedarea se face sau trimițându-se banii înainte sau cu rambursă postală din magazinul european.

Auffenberg József

Budapest VI, Huszár-utza 6/F sz.

Pentru 5 coroane

trimit 4½ chile (cam 50 de bucăți) de

SĂPUN DE TOALETĂ

din flori de trandafir, lilie, iorgovan, viorele, rezeda, iazmin și lacrimioare. După primirea banilor sau cu rambursă postală, expedează

AUFFENBERG JÓZSEF

Budapest VI, Huszár-uteza 6/F sz.

12-12

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. octombrie 1904.

Budapesta—Orade—Predeal—București						București—Predeal—Orade—Budapesta.						
		Accel.	Person.	Accel.	Person.			Accel.	Person.	Accel.	Person.	
Budapesta	pleacă	7 25	9 —	2 —	5 45	9 15	București	pleacă	7 50	—	—	9 15
Szolnok	"	9 37	11 52	4 —	9 27	11 19	Predeal	"	3 32	—	—	1 12
Szajol	"	—	—	4 18	—	11 33	Brașov	sosește	5 00	—	—	2 18
P.-Ladány	"	11 13	2 9	5 28	11 53	12 55	"	pleacă	7 48	5 8	—	2 45
Berettyó-Ujfalu	"	11 46	2 53	6 03	12 07	1 33	Feldiora	"	8 27	5 58	—	3 15
M.-Peterd	"	—	3 5	—	1 00	—	Homorod Kőhalom	"	10 03	7 44	—	4 23
M.-Keresztes	"	—	3 16	—	1 14	—	Sigbișora	"	11 40	9 45	—	5 49
Bihar-Püspöki	"	12 17	3 37	—	1 36	—	Mediaș	"	12 40	10 58	—	6 37
Oradea-Mare	sosește	12 26	3 47	6 39	1 48	2 11	Kis Kapus	"	1 25	11 50	—	6 50
Oradea-Mare	pleacă	12 41	4 10	6 46	2 06	2 18	Blaș	"	2 16	12 40	—	—
Velența	"	12 48	4 17	—	2 31	2 26	Küküllőszeg (Blaș) "	"	2 21	12 58	—	—
F.-Oșorheiü	"	12 59	4 28	—	2 42	—	Teiuș	sosește	3 02	—	1 42	7 35
Teleagd	"	1 22	4 50	7 15	3 04	2 51	"	pleacă	3 38	8 48	2 07	8 6
Aleșd	"	1 43	5 08	7 28	3 23	3 05	Aiud	"	3 58	9 07	2 29	8 22
Vad	"	2 11	5 33	7 50	3 50	3 26	Felvinț	"	4 20	9 30	2 51	8 54
Ciucea	"	3 23	6 42	8 37	5 02	4 16	M. Ujvár	"	4 27	9 37	2 58	—
Huedin	"	4 03	7 23	9 08	5 49	4 52	Sz. Kocsárd	"	4 32	9 53	3 11	—
Jegenye	"	4 33	—	—	6 22	—	Ar. Gyeres	"	5 12	10 30	3 48	9 24
Cluș	sosește	5 15	8 37	10 08	7 12	5 55	Apahida	"	6 27	11 45	5 02	—
Cluș	pleacă	5 32	8 50	10 47	8 30	6 11	Cluș	sosește	6 48	12 07	5 24	10 46
Apahida	"	5 51	9 07	11 11	8 59	6 27	Cluș	pleacă	3 18	12 59	6 17	11 10
Ar. Gyeres	"	6 54	10 16	12 36	10 41	7 27	Jegenye	"	4 16	1 42	7 21	—
Sz. Kocsárd	"	7 17	10 56	1 40	11 31	7 52	Huedin	"	4 52	2 13	7 58	12 23
M. Ujvár	"	7 29	11 03	1 58	11 40	—	Ciucea	"	5 35	2 44	8 37	12 55
Felvinț	"	7 35	11 12	2 07	11 50	—	Vad	"	6 33	3 24	9 31	1 37
Aiud	"	7 54	11 34	2 32	12 20	8 16	Aleșd	"	6 53	3 34	9 49	1 50
Teiuș	sosește	8 11	11 52	2 55	12 46	8 32	Teleagd	"	7 13	3 45	10 05	2 03
"	pleacă	—	—	—	1 43	8 37	F.-Oșorheiü	"	7 34	—	10 24	—
Küküllőszeg (Blaș) "	"	—	1 07	—	2 28	9 5	Velența	"	7 44	—	10 33	2 26
Blaș	"	—	1 14	—	2 36	—	Oradea-Mare	sosește	7 51	4 09	10 40	2 32
Kis Kapus	"	—	2 15	—	3 48	9 47	Oradea-Mare	pleacă	11 36	4 15	11 04	2 38
Mediaș	"	—	2 33	—	4 03	10 01	Bihar-Püspöki	"	11 47	—	11 14	—
Sigbișora	"	—	3 47	—	5 43	11 —	M.-Keresztes	"	12 05	—	11 37	—
Homorod-Kőhalom	"	—	5 35	—	7 54	12 26	M.-Peterd	"	12 17	—	11 50	—
Feldiora	"	—	7 16	—	9 40	1 35	Berettyó-Ujfalu	"	12 29	4 52	12 05	3 18
Brașov	sosește	—	8 —	—	10 25	2 09	P.-Ladány	"	1 45	5 39	1 19	4 03
"	pleacă	—	11 —	—	—	2 19	Szajol	"	—	—	—	—
Predeal	sosește	—	1 11	—	—	3 31	Szolnok	"	—	—	—	—
București	"	—	8 05	—	—	9 10	Budapesta	sosește	6 40	9 35	7 10	7 50

Oradea-Mare—Arad.

Arad—Oradea-Mare.

Oradea-Mare—Arad.						Arad—Oradea-Mare.					
		Person.						Person.			
Oradea-Mare	pleacă	10 20	4 45	6 53	Arad	pleacă	5 10	11 25	9 30		
Ósi	"	10 30	4 56	7 9	Chitighaz	"	6 14	12 34	10 54		
Less	"	10 48	5 15	7 20	Ciaba	sosește	6 40	12 59	11 24		
Cefa	"	11 03	5 34	7 58	Ciaba	pleacă	6 56	1 38	4 50		
Salonta	"	11 26	6 02	8 46	Giula	"	7 19	2 02	5 26		
Kőtegyán	"	11 44	6 24	9 25	Sarkad	"	7 40	2 22	5 54		
Sarkad	"	11 54	6 33	9 31	Kőtegyán	"	7 51	2 32	6 10		
Giula	"	12 18	6 57	10 01	Salonta	"	8 20	2 57	7 02		
Ciaba	sosește	12 37	7 18	10 30	Cefa	"	8 40	3 15	7 31		
Ciaba	pleacă	2 05	7 29	4 32	Less	"	9 02	3 33	7 54		
Chitighaz	"	2 34	7 57	5 03	Ósi	"	9 19	3 49	8 16		
Arad	sosește	3 29	9 —	6 05	Oradea-Mare	sosește	9 34	4 00	8 31		

Numerii cei groși înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii semnați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.